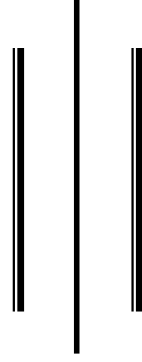
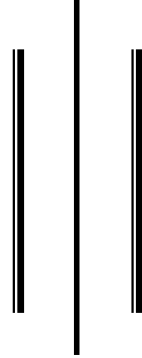

नेपाली बालमनोवैज्ञानिक उपन्यासको सर्वेक्षण

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय
नेपाली केन्द्रीय विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको
दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

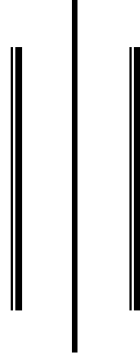
नैना गुरुङ्ग

नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
कीर्तिपुर, काठमाडौँ

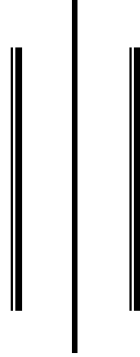
२०६६

नेपाली बालमनोवैज्ञानिक उपन्यासको सर्वेक्षण

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय
नेपाली केन्द्रीय विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको
दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

नैना गुरुङ्ग

नेपाली केन्द्रीय विभाग

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०६६

शोधनिर्देशकको मन्तव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौँ पत्रको प्रयोजन परिपूर्तिका निम्ति **नेपाली बालमनोवैज्ञानिक उपन्यासको सर्वेक्षण** शीर्षकको शोधपत्र नैना गुरुङ्गले मेरो निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । बालमनोविज्ञान अध्ययनका निम्ति निकै चुनौतीको विषय हो । धेरै मेहनत साथ तयार पारिएको यस शोधकार्यको संयोजन तथा अध्ययन कार्यबाट म सन्तुष्ट छु । यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभागसमक्ष पेश गर्न सिफारिस गर्दछु ।

.....
(सह प्रा.डा. देवी सुवेदी)
शोधनिर्देशक
नेपाली केन्द्रीय विभाग
त्रि.वि.कीर्तिपुर

मिति : २०६६/१२/

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागका छात्रा नैना गुरुङ्गले स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्ष, दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि तयार पार्नुभएको नेपाली बालमनोवैज्ञानिक उपन्यासको सर्वेक्षण शीर्षकको शोधपत्र सोही प्रयोजनका लागि स्वीकृत गरिएको छ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

१. प्रा. राजेन्द्र सुवेदी
(विभागीय प्रमुख)
२. सहप्रा.डा. देवी सुवेदी
(शोधनिर्देशक)
३. मोहनराज शर्मा
(बाह्य परीक्षक)

मिति : २०६६/१२/

विषयसूची

	पृष्ठ
पहिलो परिच्छेद	
शोधपरिचय	१-४
१.१ शोधशीर्षक	१
१.२ शोधप्रयोजन	१
१.३ विषयपरिचय	१
१.४ समस्याकथन	१
१.५ शोधको उद्देश्य	१
१.६ पूर्वकार्यको समीक्षा	२
१.७ शोधकार्यको औचित्य	३
१.८ शोधकार्यको सीमाङ्कन	४
१.९ शोधविधि	४
१.१० शोधपत्रको रूपरेखा	४
दोस्रो परिच्छेद	
बालमनोविज्ञानको सैद्धान्तिक रूपरेखा	५-२६
२.१ विषयप्रवेश	५
२.२ मनोविज्ञानको पृष्ठभूमि	५
२.३ मनोविज्ञानको परिभाषा	७
२.४ मनोविज्ञानको क्षेत्र	८
२.५ बालमनोविज्ञानको अध्ययनको इतिहास	९
२.६ बालमनोविज्ञानको परिचय	११
२.७ बालविकास	१३
२.७.१ भाषिक विकास	१४
२.७.२ संवेगात्मक विकास	१६
२.७.२.१ आत्मरक्षा सम्बन्धी संवेग	१८
२.७.२.२ सन्तानसम्बन्धी संवेग	२०
२.७.२.३ समाजसँग सम्बन्धित संवेग	२२
२.७.२.३ सामाजिक विकास	२४

तेस्रो परिच्छेद

बालमनोवैज्ञानिक उपन्यासको ऐतिहासिक रूपरेखा २७-४५

३.१	बालमनोवैज्ञानिक उपन्यासको पृष्ठभूमि	२७
३.२	बालमनोवैज्ञानिक उपन्यासको विकासक्रम	२८
३.३	बालमनोवैज्ञानिक उपन्यासकारहरू	३६
३.३.१	तारिणीप्रसाद कोइराला	३६
३.३.२	कविताराम श्रेष्ठ	३७
३.३.३	प्रेमा शाह	३९
३.३.४	मोदनाथ प्रश्रित	४०
३.३.५	विजय चालिसे	४१
३.४	मनोविज्ञानका परिवेशगत विभिन्न मनोवृत्तिहरू	४२

चौथो परिच्छेद

बालमनोविज्ञान प्रयोग भएका उपन्यासका बालपात्रको बालमनोवैज्ञानिक अध्ययन ४६-७२

४.१	'सर्पदंश' उपन्यासको बालमनोवैज्ञानिक विश्लेषण	४६
४.२	'रिसको भागी' बालउपन्यासको बालमनोवैज्ञानिक विश्लेषण	५५
४.३	'रामेको कथा' उपन्यासको बालमनोवैज्ञानिक विश्लेषण	६०
४.४	'कलिला सपनाहरू' बालउपन्यासको मनोविश्लेषणात्मक विश्लेषण	६४
४.५	'मनु र भँगेरा' बालउपन्यासको बालमनोवैज्ञानिक विश्लेषण	६९

पाँचौ परिच्छेद

निष्कर्ष ७३-७७

सन्दर्भग्रन्थ सूची ७८-७९

कृतज्ञता ज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र मैले त्रिभुवन विश्वविद्यालय, नेपाली केन्द्रीय विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको दशौं पत्रको प्रयोजनका लागि आदरणीय गुरु सहप्रा.डा. देवी सुवेदीज्यूको निर्देशनमा तयार पारेको हुँ । अनेकौं व्यस्तताका बीच पनि लेखनमा सल्लाह, सुझाव र मार्गनिर्देशन गरी अभिप्रेरित गर्नुहुने मेरा शोधनिर्देशकज्यूप्रति हार्दिक आभार तथा कृतज्ञता ज्ञापन व्यक्त गर्दछु ।

शोधप्रस्तावलाई विभागीय स्वीकृति दिई शोधको सुअवसर प्रदान गर्नुहुने विभागीय प्रमुख प्रा. राजेन्द्र सुवेदीप्रति पनि कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । त्यसरी नै नेपाली भाषा तथा साहित्यका विविध विधाहरूमा अध्ययन, अध्यापन गराउँदै आएका यस नेपाली केन्द्रीय विभाग र यसमा कार्यरत गुरुहरूको सहयोग, सल्लाह र प्रेरणाका निम्ति कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

त्यसैगरी शोध लेखनका क्रममा उपर्युक्त वातावरण एवम् आर्थिक सहयोग पुऱ्याउनु हुने मेरो घर परिवार र पुस्तक खोजका क्रममा सहयोग गर्नुहुने मेरा साथीहरू हिरा थापा र यमुना थापाप्रति पनि हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । त्यसैगरी मेरो शोध टङ्कण गरिदिने 'जी' कम्प्युटर सेन्टर, कीर्तिपुरप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा प्रस्तुत शोधपत्र समुचित मूल्याङ्कनका लागि त्रिभुवन विश्वविद्यालय, नेपाली केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुर समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

शोधकर्ता
नैना गुरुङ्ग